

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o družbeno odgovornih finančnih produktih (mnenje na lastno pobudo)

(2011/C 21/06)

Poročevalec: **Carlos TRÍAS PINTO**

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 1. oktobra 2009 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Družbeno odgovorni finančni produkti.

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 4. maja 2010.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 463. plenarnem zasedanju 26. in 27. maja 2010 (seja z dne 26. maja) s 129 glasovi za, 3 glasovi proti in 2 vzdržanima glasovoma.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Pojem „družbeno odgovorni finančni produkti“ bi bilo mogoče razlagati tako, da zajema vse produkte in storitve v bančništvu, zavarovalništvu in upravljanju naložb. Vendar pa to mnenje večidel obravnava družbeno odgovorne naložbe, ki se ponujajo v okviru kolektivnih investicijskih skladov tako institucionalnim vlagateljem kot širši javnosti. Kolektivni investicijski skladi po definiciji vlagajo. Da sklad izpolnjuje pogoje za uvrstitev med družbeno odgovorne, mora svoje naložbe skrbno izbirati v skladu z ustreznimi merili. Večina skladov vlaga v delnice podjetij. Osrednje vprašanje za večino skladov je njihova sposobnost najti podjetja, ki izpolnjujejo potrebna okoljska in družbeno merila ter merila za upravljanje podjetij (ESG). Na trgih, ki so glede družbeno odgovornih vlaganj že razviti, obstaja veliko organizacij, ki določajo, v kolikšni meri posamezna podjetja izpolnjujejo merila ESG.

1.2 Obstajajo številni svetovalni organi za tehnično pomoč pri družbeno odgovornih naložbah. Mednarodni borzni indeksi, kot sta Dow Jones Sustainability DJSI ali FTSE4Good, zagotavljajo pomembne podatke za uvedbo in upravljanje skladov družbeno odgovornih naložb bodisi na splošni ali selektivni osnovi. Nekateri skladi so lahko na primer osredotočeni na uveljavljena podjetja, ki se ponašajo z vrhunskimi etičnimi standardi in standardi dobrega upravljanja. Spet drugi se morda osredotočajo na okolju prijazne oziroma ekološke cilje. Vse te različice so predvidene.

1.3 V razmerah po krizi je treba naložbe usmeriti v podjetja s socialnimi in etičnimi vrednotami, da bi tako ponovno pridobili zaupanje javnosti v finančne trge. Dejansko je jasno, da po tej krizi nikoli več ne bo mogoče „poslovanje brez sprememb“ (business as usual).

1.4 Izkušnje so nam pokazale, da je bilo poslovanje mnogih finančnih institucij v zadnjih letih precej pod družbenimi standardi in standardi upravljanja, ki bi jih morala takšna vodilna podjetja izpolnjevati. Zato EESO poziva, da se programi

finančnih institucij v okviru družbene odgovornosti odzivajo na socialna pričakovanja in pričakovanja dobrega upravljanja v Evropi 21. stoletja.

1.5 Rezultati družbeno odgovornih naložb kažejo na pozitivno povezavo med družbenim ugledom in boniteto institucij, ki ponujajo družbeno odgovorne investicijske sklade. Poleg tega donos družbeno odgovornih naložb ni manjši in tveganja niso večja v primerjavi z običajnimi naložbami.

1.6 Kolektivni naložbeni podjemi ter družbe za upravljanje institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje so pomemben način za preusmerjanje prihrankov v produktivne naložbe. Vseeno pa bo treba več pozornosti nameniti naložbenemu svetovanju, izboljšanju načinov upravljanja ter medsebojnim odnosom in družbeni odgovornosti, ki se odražajo v komunikaciji.

1.7 Prispevek strokovnjakov, zaposlenih v finančnih institucijah, k družbeno odgovornim naložbam mora upoštevati dolgoročno vizijo, splošni interes, zanesljivost in analitično strogoost.

1.8 EESO poziva Komisijo in države članice, naj podprejo razvoj družbeno odgovornih naložb, da se olajšata „standardizacija“ in konsolidacija obstoječih sistemov upravljanja teh produktov, kar bo spodbudilo preglednost informacij, primerljivost v analizah vlagateljev, tehnično usposobljenost ter izmenjavo najboljših praks. Nekateri dokazi kažejo, da se finančni trgi pozitivno odzivajo na uvedbo sistemov standardizacije ter na pridobivanje certifikatov od organov.

1.9 Pozitiven učinek filtriranja družbeno odgovornih naložb, pa naj se to opravi z ureditvijo ali s pomočjo poklicnih svetovalecev, omogoča, da bodo nekateri vrednostni papirji izključeni iz naložbenih portfeljev, kar bo podjetja spodbudilo k večji uspešnosti z okoljskega, družbenega in upravljaljskega vidika.

1.10 EESO predlaga, da se pripravijo posebne pobude za promocijo in izobraževanje na področju financ, kot so publikacije, usposabljanje ali oblikovanje posebnih spletnih strani ter poučevanje finančnih predmetov v šolah.

1.11 Eden od ciljev programov za finančno izobraževanje je spodbujanje gospodinjstev k temu, da postanejo odgovorni, preudarni in dolgoročni vlagatelji, v skladu s svojim profilom tveganj, premoženjskim stanjem ter osebnimi cilji.

1.12 Družbeno-demografski razvoj zahteva spremembo kulture in poslovanja za dolgoročne naložbe. EESO meni, da bi morali javni organi spodbujati naložbe v družbeno odgovorne sklade z oblikovanjem ustreznih finančnih in davčnih predpisov ter javnimi naročili.

1.13 Javne uprave imajo dejansko pomembno vlogo pri spodbujanju tako povpraševanja po odgovornih naložbah (posamezni ali institucionalni vlagatelji) kot tudi ponudbe teh naložb (družbe za upravljanje in trženje). Javna uprava lahko spodbudi delovanje trga prek upravljanja naložb državnih premoženjskih skladov ali rezervnih skladov. Njihovo delovanje je temeljni spodbujevalni element z močnim posrednim učinkom.

1.14 Izdajatelji in podjetja lahko spodbudijo vlagatelje tako, da jim pokažejo, da so trajnostne politike dokaz kakovosti njihovega upravljanja, kar zadeva preglednost in vključitev teh meril v njihovo strategijo vlaganja.

2. Družbena odgovornost finančnih institucij

2.1 Tako imenovano družbeno odgovorno podjetje v poslovnem svetu ustvarja priložnosti za finančne institucije, ki se lahko odzovejo na pričakovanja družbe.

2.2 Z objavo Zelene knjige Evropske komisije o spodbujanju evropskega okvira za družbeno odgovornost podjetij⁽¹⁾ in poznejšim dokumentom OECD o družbeni odgovornosti podjetij⁽²⁾ se je začel uveljavljati družbeno-ekonomski model podjetja, ki prevzema odgovornost do vseh akterjev⁽³⁾.

2.3 Zaradi ustanovitvenih načel hranilnic⁽⁴⁾ veljajo v svetu finančnih institucij te ustanove, skupaj z zadružnimi bankami in vzajemnimi skladi za socialno zavarovanje, za predhodnice

⁽¹⁾ COM(2001) 366 konč. Glej tudi poročilo Komisije „Izvajanje partnerstva za rast in delovna mesta: Evropa – središče odličnosti za družbeno odgovornost podjetij“; COM(2006) 136 konč.

⁽²⁾ Corporate Social Responsibility: Partners for Progress (Družbena odgovornost podjetij: Partnerji za napredek), OECD, Pariz 2001.

⁽³⁾ Glej mnenje EESO o etični in socialni razsežnosti evropskih finančnih institucij, UL C 100, 30.4.2009, str. 84.

⁽⁴⁾ Zapisana v dokumentu 143 Skupine evropskih hranilnic iz leta 1990.

današnje družbene odgovornosti podjetij. Ker je ena od njihovih značilnosti družbena razsežnost⁽⁵⁾, imajo konkretne cilje, ki so tesno povezani s filozofijo socialne ekonomije, družbeno in ekonomsko silo, ki se krepi po vsem svetu⁽⁶⁾, pri čemer je eden od pokazateljev te zavezanosti vključevanje invalidov.

2.4 Trenutna finančna kriza izvira iz bančništva in prevelikih tveganj bančnikov, kar je pomanjkanje nadzora nad bankami vse skupaj samo še poslabšalo. V središču tega so finančni produkti (zavarovana stanovanjska posojila, potrošniška posojila ter izvedeni finančni instrumenti in strukturirani produkti) in moralna tveganja v procesu bančnega trženja. V zvezi s tem se je vloga bonitetnih agencij – za katero so bila značilna navzkrižja interesov – izkazala za ključno pri poglobljanju krize, skupaj z že znanimi zakonodajnimi pomanjkljivostmi.

2.5 Zdaj je glavna odgovornost finančnih institucij ne samo, da dodeljujejo sredstva za financiranje projektov v produktivni ekonomiji in potrošnji gospodinjstev, temveč tudi, da previdno in skrbno poslujejo.

2.6 V obstoječi finančni krizi banke ne smejo prekiniti svoje zavezanosti družbi. Poleg tega je kriza pokazala na neodgovorno ravnanje podjetij ter na potrebo po večji in boljši družbeni odgovornosti podjetij. Družbena odgovornost podjetja je vprašanje identitete, predanosti in podjetniške strategije.

2.7 Zaradi vseh naštetih razlogov se EESO zavzema za opredelitev strateških smernic ukrepanja v finančnem sektorju, s čimer bi pospešili rast družbeno odgovornih naložb, spodbudili ustrezne davčne ukrepe, vzpostavili sisteme za standardizacijo produktov, povečali zaščito vlagateljev, uvedli dobro bančno prakso in utrdili evropski trg odgovornih in ustreznih finančnih storitev.

3. Družbeno odgovorni finančni produkti

3.1 Opredelitev in področje uporabe mnenja

3.1.1 Gre za **varčevalne produkte** (tekoči računi, računi z visokimi obrestmi, varčevalne vloge, strukturirane vloge), **naložbene produkte** (kolektivni naložbeni podjemi: investicijski skladi in investicijske družbe; pokojnine in zavarovanja: pokojninski načrti in skladi, sheme za upokojevanje, življenjsko zavarovanje, vezano na kapital ali na enoto; tematski skladi), **kreditne instrumente in instrumente finančne podpore** (mikro krediti, rotacijski skladi, skladi vzajemnega jamstva in tvegani kapital), ki pri svojem načrtovanju vključujejo **okoljska in socialna merila ter merila dobrega upravljanja**, ne da bi pri tem zanemarili nujne dejavnike tveganja in finančne donosnosti.

⁽⁵⁾ E. Castelló (2005): El liderazgo social de las Cajas de Ahorro (Družbeno vodenje hranilnic), FUNCAS Ediciones.

⁽⁶⁾ J.L. García (2009): Las cuentas de la economía social: magnitudes y financiación del tercer sector en España, 2005 (Računi v socialni ekonomiji: obseg in financiranje v terciarnem sektorju v Španiji, 2005). Civitas Ediciones.

Glej resolucijo Evropskega parlamenta z dne 19. februarja 2009 o socialni ekonomiji, ki jo je pripravila poročevalka Patricia Toia.

3.1.2 To mnenje obravnava **naložbene produkte**, bodisi prek maloprodajnega bodisi institucionalnega trga. Na splošno je namen vlagati v tiste organizacije, katerih vedenje je pozitivnejše in ki prispevajo k trajnostnemu razvoju. Zato naj bi bili ti produkti učinkovit instrument za podporo globalnemu družbenemu razvoju, s čimer naj bi se podjetja spodbujalo k ustreznemu vedenju, ki je v skladu z interesi vlagateljev.

3.1.3 Vendar pa ne sme priti do zamenjave med družbeno odgovornimi investicijskimi skladi in solidarnostnimi investicijskimi skladi. Slednji zgolj prispevajo delež od svojega dobička za socialne subjekte, a jim pri izbiri naložb ni treba spoštovati meril družbene odgovornosti. Vendar je solidarnostne naložbe in socialno odgovorne naložbe mogoče združiti v enak sklad.

3.2 Ozadje in razvoj

3.2.1 Družbeno odgovorne naložbe izvirajo iz moralnih načel. Ta pojav se od 80. let prejšnjega stoletja širi na krilih globalizacije, večje okoljske in družbene ozaveščenosti ter razvoja novih informacijskih in komunikacijskih tehnologij.

3.2.2 Družbeno odgovorne naložbe so se najprej pojavile v anglosaškem svetu (7). Nekateri trgi v Evropi (8) prav tako kažejo močno rast, denimo Združeno kraljestvo, Nizozemska, Norveška, Francija, Švica in Belgija, v manjši meri pa tudi Italija, Španija in Nemčija.

3.3 Vsebinske podrobnosti

3.3.1 Družbeno odgovorni investicijski skladi vlagajo v podjetja. Tradicionalne etične naložbe so imele moralno, ideološko ali družbeno podlago, danes pa skušajo na celovit način z dolgoročno perspektivo povezati gospodarske, okoljske, družbene in upravljalvske vidike uspešnosti podjetij.

3.3.2 Pri odločitvah o naložbah se uporabljajo merila (filtri) družbene odgovornosti, pri čemer se nekatere naložbe izločijo in izberejo tiste z najboljšim profilom. V zvezi s tem je izziv za družbeno odgovorne naložbe vplivati na prihodnjo strategijo podjetij ter uskladiti vrednote vlagatelja z vrednotami cilja naložb.

(7) Eurosif (2008). Obseg premoženja v Združenih državah je leta 2007 znašal 1 917 milijard EUR.

(8) Eurosif (2008). Vrednost družbeno odgovornih naložb v Evropi je leta 2007 znašala 2 665 milijard EUR.

3.3.3 Ocenjevalci uporabljajo kar šestdeset meril. Nekatera najpogosteje uporabljena merila so navedena v preglednici (9).

Merila izključitve	Vrednostna merila
oborožitev	enake možnosti
poskusi na živalih	recikliranje
izkoriščanje tretjega sveta	varčevanje z energijo in naravnimi viri
onesnaževanje	preglednost podatkov
genska manipulacija	zavezanost k solidarnosti z družbo
pornografija, tobak in alkohol	podpora usposabljanju in izobraževanju
okoljska škoda	standardizacija produktov

3.3.3.1 Navedeni seznam ne pomeni, da se podjetja, ki se ukvarjajo z dejavnostmi, uvrščenimi med merila izključitve, dejansko upravljajo na neodgovoren način. Nasprotno, pri svojem poslovanju lahko upoštevajo najvišje etične standarde, čeprav se lahko nek sektor, npr. oborožitev, zdi nekaterim vlagateljem moralno sporen.

3.3.4 Merila trajnosti, ki se uporabljajo pri družbeno odgovornih naložbah, je treba obravnavati v dinamičnem smislu, pri čemer omogočajo vključitev novih pomembnih vidikov na področje družbene odgovornosti podjetij. V okviru enakih možnosti, na primer, bi bilo primerno vključiti vrednostna merila v zvezi z invalidnimi osebami, kot so kazalniki o vključenosti v zaposlitev ali dostopnosti delovnih mest, komercialnih prostorov, proizvodov in storitev.

3.3.5 Da bi prišli do primerjalnih podatkov o razvitosti družbeno odgovornih naložb po svetu, strategija segmentacije trgov razlikuje med institucionalnim trgov (v bistvu gre za institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje) in maloprodajnim trgov (ki je omejen na investicijske sklade).

3.4 Nove institucije

3.4.1 Institucije, ki delujejo na finančnem trgu, so oblikovale mehanizme za vključitev vzdržnosti v svoje upravljalvske prakse. Dialog z zainteresiranimi stranmi je značilen tako za tako imenovane tradicionalne banke kot tudi za etični bančni sektor (10) in lahko poteka na sestankih ali preko izmenjav v okviru elektronskih platform.

(9) Muñoz et al. (2004): The social responsibility performance of ethical and solidarity funds: An approach to the case of Spain (Učinkovitost družbene odgovornosti etičnih in solidarnostnih skladov: primer Španije). Business Ethics. A European Review. letnik 13, številka 2/3, april, julij.

(10) Izraz „etični“ je splošno priznano poimenovanje, ki pa ne izključuje drugih pojmov, kot so „državlanski“, „alternativni“ ali „družbeni“. Glej INVERCO (Odbor za etiko) (1999).

3.4.2 Z razvojem družbeno odgovornih naložb so nastale nove institucije ali pa so se preoblikovale tradicionalne institucije, ki sodelujejo pri pripravi in objavi mednarodnih borznih indeksov (na primer Dow Jones Sustainability DJSI Index ali FTSE4Good), oblikovanju in trženju zbirke podatkov, delujejo kot agencije za analize vzdržnosti in svetujejo o družbeno odgovornih naložbah itd.

3.4.3 Pri spodbujanju oblikovanja „načel odgovornih naložb“ OZN je treba upoštevati aktivno vlogo Evropske komisije kot tudi vzpostavitev foruma za družbeno odgovorne naložbe (SIF) v ZDA ali evropskega foruma za družbeno odgovorne naložbe (Eurosif) v Evropi, ki spodbujata dialog z zainteresiranimi stranmi ⁽¹¹⁾.

3.5 Upravljanje portfelja

3.5.1 Socialno-ekonomsko modeliranje je kombinacija ukrepov za socialno donosnost in konvencionalnih finančnih modelov, ki nadomešča kombinacijo donosnosti in tveganja. Tako se v okviru družbeno odgovornih naložb kot podlaga za cilje pri izbiri naložb poleg strogo finančnih meril uporabljajo tudi družbena in okoljska merila ter merila dobrega upravljanja.

3.5.2 V zadnjih nekaj letih se je pokazala potreba po vključitvi okvira družbene odgovornosti v finančni sektor, kar naj bi privedlo do tako imenovanih „vzdržnih“ ali „družbeno odgovornih“ financ. Ta usmeritev je povezana z razvojem v vedenjski finančni teoriji in razširja analizo ekonomskega in psihološkega vedenja akterjev na odnos do družbe in okolja ⁽¹²⁾.

3.5.3 Agencije za analizo vzdržnosti ⁽¹³⁾ so najbolj prispevale k razvoju načinov za presojo in vrednotenje družbeno odgovornega vedenja podjetij z uporabo najrazličnejših načinov ocenjevanja. V praksi so rezultati različnih študij na tem področju pokazali, da „družbeno odgovorne naložbe ne pomenijo, da tisti, ki so pri tem udeleženi, žrtvujejo svojo ekonomsko donosnost“, ob upoštevanju donosa na srednji in dolgi rok.

3.6 Standardizacija produktov

3.6.1 Pred vrednotenjem in uvedbo družbeno odgovornih produktov (za namen naložb, varčevanja ali financiranja) je treba popolnoma jasno opredeliti pogoje, ki jih je treba izpolnjevati, ti pogoji pa naj bi jamčili uporabnost načel družbene odgovornosti ter procese spremljanja, nenehne presoje in preglednosti.

⁽¹¹⁾ Glej mnenje EESO *Vpliv naložbenih skladov na spremembe v industriji*, UL C 128, 18.5.2010, str. 56.

⁽¹²⁾ V zvezi s tem je pomembno pionirsko delo Amartya Sen (1970): *Collective choice and social welfare* (Kolektivna izbira in družbena blaginja), Holden-Day.

⁽¹³⁾ Vlagateljem ponujajo možnost svetovanja in delujejo kot nadzorni organ.

3.6.2 Španska zveza za standardizacijo in certificiranje (AENOR) ⁽¹⁴⁾ revidira standard za družbeno odgovorne finančne produkte (UNE 165001: 2002 EX, Etični finančni instrumenti), da bi določila splošne zahteve za institucije, ki želijo oblikovati ali tržiti take produkte, ter zagotovila čim večjo preglednost in obveščenost uporabnikov o teh etičnih merilih.

3.6.3 Sočasno so se v zadnjih letih v številnih državah EU izoblikovala merila za samoregulacijo v tem sektorju ⁽¹⁵⁾, pogosto na pobudo nacionalnih nadzornih organov, da bi omogočili registracijo čedalje večjega števila novih investicijskih skladov, ki se uvrščajo med družbeno odgovorne. Revizorji in poklicni svetovalci zagotavljajo dodaten nadzor.

3.6.4 Omeniti je treba tudi pobudo za večjo preglednost pri uporabi teh meril, ki jo spodbujajo EUROSIF in več SIF držav članic. Tako dobi potrošnik informacije o uporabljenih merilih in njihovem izvajanju, ne da bi presojal kakovost ali odgovornost produktov.

3.6.5 Na podlagi pobude za večjo primerljivost poročil finančnih institucij o družbeno odgovornih naložbah naj bi se ustvaril nekakšen standardiziran vzorec dokumenta, ki izpolnjuje potrebo po obveščanju vlagateljev v različnih državah EU.

4. Sistemi varstva potrošnikov

4.1 Zaradi finančne krize so potrošniki izgubili zaupanje v ponudnike finančnih storitev. Ker so se pojavili dvomi o moralnosti sektorja, imajo finančne institucije možnost, da spodbudijo ukrepe za vzpostavitev in konsolidacijo družbeno odgovornih finančnih produktov.

4.2 Izboljšanje obveščenosti potrošnikov

4.2.1 Ena od posledic finančne krize je, da so regulativni organi vedno bolj zaskrbljeni glede varčevalcev in vlagateljev. Ta odnos so še okrepili arbitražni odbori, informativne brošure in vodniki, nadzor nad oglaševanjem ⁽¹⁶⁾ (ki mora biti jasno, nepristransko in nezavajajoče) vseh finančnih produktov ter uvedba „služb za pritožbe“ ali „varuha potrošnikov (ombudsman)“.

⁽¹⁴⁾ AENOR (2008): *Ética. Sistema de gestión de la responsabilidad social de las empresas* (Etika. Sistem upravljanja družbene odgovornosti podjetij).

⁽¹⁵⁾ Odbori za nadzor institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje pojasnjujejo, ali ti skladi pri svojih odločitvah o naložbah uporabljajo merila družbene odgovornosti.

⁽¹⁶⁾ Glej mnenje EESO o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktiv 2003/71/ES o prospektu, ki se objavi ob javni ponudbi ali sprejemu vrednostnih papirjev v trgovanje, in Direktive 2004/109/ES o uskladitvi zahtev v zvezi s preglednostjo informacij o izdajateljih, katerih vrednostni papirji so sprejeti v trgovanje na reguliranem trgu, COM(2009) 491 konč. – EESO 257/2010.

4.2.2 Vendar banke v praksi potrošnikom vedno ne zagotovijo zadostnih informacij v skladu z njihovimi potrebami. Tako Evropska komisija v nedavni študiji ⁽¹⁷⁾ kritizira evropske banke v številnih državah zaradi nepravilnosti, kot so pomanjkanje preglednosti, visoke provizije na bančne račune ter težave potrošnikov pri primerjanju bančne ponudbe in izbiri najugodnejše.

4.2.3 Preglednost v odnosu do strank zahteva jasne, natančne, razumljive in primerljive informacije. V praksi morajo družbeno odgovorni finančni produkti vsebovati vsaj opredelitev uporabljenih družbeno odgovornih naložb, uporabljenih praktičnih meril (filter družbeno odgovornih naložb), sestavo odbora za družbeno odgovorne naložbe ⁽¹⁸⁾, pristojbine za upravljanje in pologe itd. ter redno objavo neodvisnih poročil o skladnosti s filozofijo družbene odgovornosti produkta.

4.2.4 Zagotavljanje informacij prek službe za pomoč strankam prispeva k nenehni izboljšavi (ki je ključni dejavnik kakovosti storitev) in odgovornem zagotavljanju poprodajnih storitev v celotnem življenjskem ciklu produkta ali dokler stranka ne prekine povezav s produktom.

4.3 Spodbujanje finančnega izobraževanja

4.3.1 Finančno izobraževanje je ena od nalog, za katero bi morala biti skupaj pristojna javni in zasebni sektor, da bi se tako soočila z izzivom, ki ga predstavlja vedno bolj zapleteno finančno okolje. Vseeno pa se mora to izobraževanje izvajati neodvisno od interesov trženja posameznih finančnih produktov.

4.3.2 Nadzorni organi in banke so predlagali vrsto pobud, poimenovanih „načrti finančnega izobraževanja“, katerih namen je poglobiti poznavanje financ med posamezniki ter zlasti preprečiti pretirano zadolževanje gospodinjstev in olajšati izbiro produktov, ki bodo ustrezali njihovem profilu tveganja in finančnemu položaju.

4.3.3 Sprejete politike finančnega izobraževanja prispevajo k ustvarjanju zaupanja v finančni sistem, Evropska unija pa je njihov pomen priznala v sporočilu Komisije o finančnem izobraževanju ⁽¹⁹⁾ in finančnih sklepih Ekonomsko-finančnega sveta z dne 14. maja 2008 ⁽²⁰⁾.

⁽¹⁷⁾ Zbiranje podatkov o cenah tekočih računov za potrošnike, Evropska komisija, 2009. http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/prices_current_accounts_report_en.pdf

⁽¹⁸⁾ Strokovni organ, ki pomaga finančnemu ali upravljavskemu subjektu ali nadzornemu organu produkta zagotoviti, da je etični filter pravilno uporabljen, in preverjati informacije, ki jih je treba predložiti. Vsak finančni produkt bi moral imeti svoj lastni odbor, čeprav ni vedno tako.

⁽¹⁹⁾ COM(2007) 808 konč.

⁽²⁰⁾ Sporočilo Sveta za javnost 8850/08 (presse 113), str. 14.

4.3.4 Spodbujanje raziskav na področju družbeno odgovornih naložb ter usposabljanje udeležencev na trgu finančnim institucijam omogočata, da v svojih politikah vzdržnosti prevzemajo najboljše prakse. Učno gradivo in kodeksi ravnanja so primerna podlaga za zasnovo usposabljanja.

4.4 Nasveti finančnih služb

4.4.1 Direktiva o trgih finančnih instrumentov ⁽²¹⁾ od finančnih institucij zahteva, da povečajo zaščito vlagateljev in potrošnikom ponudijo produkte, ki bodo ustrezali njihovim različnim investicijskim profilom. Poleg tega poziva k jasnemu razlikovanju med svetovanjem in trženjem, od finančnih posrednikov pa zahteva natančno poznavanje produktov, ki jih prodajajo. V tem smislu bi morali stranko v okviru preskusa primernosti vprašati, ali se strinja z ukrepi v zvezi z družbeno odgovornimi naložbami, ko se mu ponudijo ali dodelijo (upravljanje portfelja) najprimernejši družbeno odgovorni finančni produkti.

4.4.2 Družbeno odgovorni finančni produkti morajo zlasti vključevati notranje nadzorne mehanizme za ugotavljanje naložbenih tveganj in odkrivanje navzkrižja interesov, pri čemer je treba ustrezno obveščati odbor za družbeno odgovorne naložbe (ki ga morajo večinoma sestavljati zunanji strokovnjaki, da se zagotovi objektivnost njihovih mnenj).

5. Obeti za družbeno odgovorne naložbe

5.1 Odgovorne naložbe se lahko po krizi, v kakršni smo se znašli danes, še okrepijo, če bodo vlagatelji znali razlikovati med podjetji, ki so se dolgoročno odločila za družbeno odgovornost, in tistimi, ki jo uporabljajo samo za namene trženja.

5.2 Institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje imajo največje možnosti za rast odgovornih naložb. Kot trdi Jáuregui ⁽²²⁾, bi v Španiji morebitna uvedba na trg 10 % sklada socialne varnosti, ki temelji na trajnostnih merilih ⁽²³⁾, spodbudila razvoj kulture družbene odgovornosti.

5.3 Kot dobro prakso mobilizacije poslovne skupnosti in javnih organov je vredno omeniti dogodek, kot je *Medal of Social Solidarity* (medalja za družbeno solidarnost), ki ga organizira ena največjih poljskih podjetniških organizacij – Business Centre Club. Gre za posebno nagrado, ki se podeljuje posameznikom, tudi generalnim direktorjem, za spodbujanje, med drugim, zamisli o družbeni odgovornosti podjetij. Medalje se

⁽²¹⁾ Direktiva 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov (MiFID).

⁽²²⁾ Evropski poslanec in član gibanja Alternativa Responsable (Odgovorna alternativa).

⁽²³⁾ Tak sklad je prisoten v številnih državah Evropske unije.

podelijo ob prisotnosti več sto generalnih direktorjev, ministrov, diplomatskih predstavnikov, predsednika vlade ali celo predsednika Poljske, predsednika Evropske komisije ali predsednika EESO.

5.4 Da bi se družbeno odgovorne naložbe lahko uveljavile, EESO poziva javne institucije, naj podprejo oblikovanje ustreznih pravnih okvirov, spodbujajo naložbe s trajnostnimi merili, pomagajo opozoriti na dobro prakso in spodbujajo naložbe v tovrstne finančne produkte, na primer z ustreznimi davčnimi politikami⁽²⁴⁾. Zelo učinkovit način za spodbujanje trga je uvedba teh meril v njegove lastne naložbe – bodisi s fiksno ali spremenljivo obrestno mero – s pomočjo državnih sredstev ali rezervnih skladov socialnega zavarovanja, kot na

primer v Franciji. Na področju zakonodaje in z vidika preglednosti je treba omeniti učinek uvedbe pravil, ki spodbujajo družbe za upravljanje investicijskih skladov ali institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje, naj navedejo, ali pri svoji izbiri naložb upoštevajo socialna in okoljska merila, kot je v Veliki Britaniji.

5.5 EESO poudarja pomen zavezanosti podjetij in aktivnega upravljanja, ki ga izvajajo posredniki na finančnem trgu. Upravljalci institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje, odbori za družbeno odgovorne naložbe produktov, nadzorni odbori in sindikati spodbujajo dinamiko trga družbeno odgovornih skladov.

V Bruslju, 26. maja 2010

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Mario SEPI

⁽²⁴⁾ Economistas sin Fronteras (Ekonomisti brez meja) (2007) *Cómo fomentar la inversión socialmente responsable en España* (Kako spodbuditi družbeno odgovorne naložbe v Španiji), UNED.